

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

zhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krome, za Nemčijo in druge dežele 4 krome, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolpna peti-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5 I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravnistvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Velika gasilska slavnost v Ljubljani.

Na Slovenskem smo imeli že veliko gasilskih slavnosti, a tako velike in tako pomembne kot je ta, ki se vrši prihodnjo nedeljo in na praznik v ponedeljek v Ljubljani, še nismo videli.

Nad 5000 slovanskih gasilcev poleti v našo Ljubljano, da proslavi 40letnico ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva. Istočasno pa zboruje tudi Zveza slovanskih gasilskih društev.

Štiridesetletnica ljubljanskega gasilnega društva, ki jo praznujemo sedaj Slovenci, ni le časovni jubilej, marveč v prvi vrsti proslava naše okupacije tega društva. »Ljubljansko gasilno in reševalno društvo« so namreč ustanovili leta 1870. najbolj zagrizeni nemškutarji ljubljanski ravno v času volitev, ko so hoteli še umetno podaljšati nemško gospodstvo v Ljubljani. V odbor tega društva so tedaj izvolili same zagrizene Nemce, društveni člani so se rekrutirali iz vrst »turnarjev«, uradni jezik je bil nemški, poveljevanje nemško. Slovensko občinstvo je obrnilo društvu hrbet, ki je bilo ustanovljeno zato, da dela ljubljanski nemškutarji parado in štafažo.

Kakšen duh je vladal v tem ljubljanskem prostovoljnem gasilnem društvu označuje nameravan nastop te korporacije pri Grünovi slavnosti leta 1886. Le energičnemu nastopu tedaj že slovenskega občinskega zastopa se je posrečilo ukrotiti nemškutarje v gasilnem društvu, da niso nastopili, sodelovali in heilali pri slavnosti, ki je izzivala Slovence.

Šele župan Ivan Hribar je napravil odločen konec nemškutarji v ljubljanskem gasilnem društvu. 3. januarja 1898 je župan Hribar dal društvu ukor, da ima še samonemško poveljevanje. Tudi je sporočil načelniku, da občinski svet tako dolgo ne potrdi odbora, dokler ne uvede slovenskega poveljevanja.

Dne 19. februarja 1899 se je nato vršil občni zbor, kjer se je sklenilo z veliko večino glasov uvesti slovenski uradni jezik in slovensko poveljevanje. S tem so bili nemškutarji izbačeni iz društva in ljubljansko gasilno in reševalno društvo je od tedaj slovensko, narodno društvo. Doberlet, ki je bil ustanovitelj društva in ki je bil do tedaj načelnik, je tudi odstopil. Opetovano je dejal, da bo preje Ljubljana nazaj tekla, kakor da se uvede slovensko poveljevanje. Mož je moral doživeti še to presenečenje, kakor smo tudi mi presenečeni, če nam isti Doberlet danes pravi: »Kako so nam ti prokleti nemškutarji včasih nagajali!« Tako se spreminjajo časi. »Ljubljansko gasilno in reševalno društvo« je šele potem začelo procvitati, ko so pomedli z nemškutarji. Tekom let je sodelovalo pri 556. požarih, 4230krat pa se je peljalo ven z rešilnim vozom. Društvo ima krasen »Gasilski dom« — ljubljanski »Mestni dom«, ima najmodernejšo gasilne priprave in vseskozi vrlo izvežbane člane, tako, da se lahko postavlja z najboljšimi gasilskimi korporacijami enakih mest.

Obenem s proslavo 40letnice gasilnega društva ljubljanskega pa se vrši tudi zborovanje slovanske gasilske Zveze, ki je bila ustanovljena leta 1901 v Přezori in katere predsednik je Čeh Karel Vozab. Slovanska gasilna zveza šteje 5 slovanskih gasilskih Zvez, in sicer osrednje gasilsko enoto kraljestva Češkega, ki šteje 133 žup s 3667 društvu in 104.858 članov; osrednja gasilska enota moravska, ki ima 45 žup z 1276 društvu in 34.976 članov. Šleska gasilska Zveza šteje 8 žup, 83 društev in 3003 člane. Poljska gasilska Zveza šteje 303 društva s 7212 člani. Pri slovanski Zvezi je tudi naša kranjska Zveza prostovoljnih gasilnih društev, ki šteje 168 društev in 4928 društvenikov.

Važno zborovanje, lepo slavje, se vrši prihodnje dni v Ljubljani. Slovanski, osobito češki gasilec se zavedajo, ko pridejo v Ljubljano, da pridejo v prestolico slovensko, v bratsko slovansko mesto. Slovenski

gasilec pa, ki pohite v nedeljo v Ljubljano, se morajo zavedati, da ne pridejo le v slovensko Ljubljano, marveč tudi v čisto napredno mesto.

Napredno ljubljansko gasilno društvo praznuje 40letnico, napredna slovanska Zveza gasilcev zboruje v napredni Ljubljani. Gasilec so te dni gostje ljubljancov, naprednega občinskega sveta.

Prvo ljubljansko gasilno društvo v šestdesetih letih je nastalo iz takratnega južnega Sokola. Iz naših gasilskih društev še od prvega začetka veje naroden in napreden duh.

Kakor pa so iz Sokola izšli prvi naši gasilec, tako morajo iz sedanjih gasilnih društev prihajati le krepki in samozavestni Sokoli!

XXII. glavna skupščina „Zaveze“ avstr. jugosl. učiteljskih društev v Novem mestu.

Iz vseh pokrajin slovenske zemlje so prihiteli zavedni, narodni učitelji zadnjo nedeljo v stolico Dolenjske, v Novo mesto. Iz hiš vrlih narodnih meščanov so plapolale mogočne slovenske trobojnice in pozdravljale slovensko učiteljstvo, ki je prišlo, da zopet pregleda svoje vrste, da poroča o svojem delovanju tekom enega leta, ga vzbudi in krepi na novo slovensko, narodno zavest v vrstah svojih somišljenikov.

Rodoljubni meščani Novega mesta so temu učiteljstvu gostoljubno odprli svoja vrata, odkrili svoje prijateljsko srce, pa tudi iz okolice je prihitelo kmetsko ljudstvo, da si ogleda te prve in glavne bojevnike, da pozdravi tudi ono svoje učitelje, vzgojitelje svoje mladine, svoje dobrotnike.

Ob 10. dopoludne je otvoril predsednik »Zaveze«, g. Jelenc, slavnostno zborovanje, katerega se je udeležilo okoli 300 učiteljev in učiteljic, pa tudi drugega meščanstva. Prišli so pa tudi zastopniki od blizu in daleč, ki so imeli nalogo pozdra-

viti učiteljsvo in mu dati s tem opore v njih težavnem obstanku, da celo vlada je na zahtevo klerikalcev poslala svojega komisarja, ki seveda ni imel toliko naloge pozdraviti učitelje, kakor paziti na to, da bi se vendar ne izpustila kakšna pregrešna beseda, radi katere bi se moglo potem preganjati naprednega učitelja.

Ko so ti različni zastopniki nastopili in izrazili v svojih govorih sočustvovanje z učiteljsvom, so sledila zanimiva predavanja g. iur. Krivca in g. poslanca Ganga o vzgoji, katerim so učitelji in vsi navzoči glasno pritrjevali. Na tem zborovanju pa je storilo učiteljsvo tudi važne sklepe glede vzgoje mladine in sploh glede šolstva, iz česar lahko vsakdo razvidi, kako veliko je učiteljsvu ležeče na pravi izobrazbi in s tem na koristi slovenskega naroda. Zahtevali so, da naj bodo v vseh krajih slovenskega ozemlja šole le s slovenskim učnim jezikom in da naj bo slovenščina tudi njih uradni jezik. Pozivlja se učiteljsvo, da se peča pri svojih sestankih z vzgojevalnimi vprašanji, pa tudi s stanovskimi zahtevami učiteljsva. Pritoži se proti zlorabi kaznovanju in premeščenju učiteljsva brez vzrokov, če to zahtevajo le nekateri klerikalni politiki sebi in klerikalizmu v korist, šolstvu, ljudstvu in načelom vzgoje pa v kvar. Nadalje so obrača na vsa šolska oblastva, pa tudi na javnost, da ona brani učiteljsvo, kajti koristi učiteljsva so tudi koristi ljudstva.

Iz vsega tega je razvidno, da je učitelj res velik dobrotnik ljudstva. On je, ki se ukvarja z našo mladino, ji vcepi zlate nake v srce, jo uči računati, pisati in brati, pojmi, ki se na papirju veliko lažje čitajo in slišijo, kakor pa v šoli izvajajo. Vsakdo ve iz lastnega spomina, kako je sam nagajal učitelju v šoli, kako mu je otežkočil že itak težavno delo v šoli, mi dobro vemo, da je ta trud silno naporen, vemo pa tudi, da plačilo, ki ga učitelj dobiva za to delo, težavam učiteljskega stanu nikor ne odgovarja. Mladina še ne more vedeti, kakšne vrednosti je zanjo dober učitelj, ona še ne more razumeti, kolikokrat odločnje oseba in nazori učitelja v življenju učenca. Šele ko odrastemo, se dostikrat kesamo, da nismo izpolnili zlatih naukov šole, marsikateri starec bridko toži, da se ni hotel učiti v mladih dneh, kajti ni ga menda med nami, ki bi ne vedel in ne poznal vrednosti reka, da le tisti mnogo velja, ki mnogo zna. Zato pa moramo biti učiteljsvu hvaležni, spoštujemo učitelje in odločno se zgražajmo vsi, ki čutimo za narod in ljubimo v resnici slovensko domovino, da se najde v deželi stranka, naši klerikalci, ki so se zvezali z nam sovražno nemško vlado in sedaj zatirajo in preganjajo na nezasišan način naše zavedno in napredno učiteljsvo. Brez vzroka jih prestavljajo in podijo iz kraja v kraj, odtegujejo jim zasluženi kruh, bolj-

šega plačila jim nočejo priznati, da, kar je najhujše, ločijo celo sveti zakon in prestavijo moža daleč od žene. In če vprašamo, kaj so storili oni, ki so jih klerikalci tako kruto preganjali? — Nič drugega, kot da niso uklonili svojega tilnika cerkvenemu maliku, našim župnikom in kaplanom, temveč so hodili med ljudstvo, je poučili, kakor nam to veleva zdrava pamet, razum in naša vest. Vsakdo jasno vidi, kam pelje duhovniška in klerikalna politika, da našim oznanjevalcem vere ni toliko za blagor naroda in kmeta, kakor za lasten žep, da ne zbirajo denarja morda v prid svojih vernih duš, temveč ga pošiljajo tja v Rim, odkoder pride povsod drugam, le slovenskemu kmetu nič. Sedaj pa odločuj samo ljudstvo, od koga imaš večji dobiček, ali od onega, ki ti hoče gospodariti, kateremu moraš nesti ves svoj zaslužek in od katerega ničesar ne dobiš, ali imaš več koristi od onega, ki ti vzgaja zdrav naraščaj, ki razsvetli otrokom pamet, ki ga dovede na ona pota, kjer se mu bo končno boljše godilo kot tebi, in ki za to ničesar ne zahteva, kakor da mu kažeš prijazno lice. Če spoštujemo one, ki skrbijo, kakor pravijo, za naš duševni blagor, da nam preskrbijo prehod v nebesa, katerih še nihče videl ni, kako šele in tembolj spoštujmo svoje učiteljsvo, ki nas hoče pripeljati do sreče in blagostanja že tu na zemlji!

Nadomestne volitve v Belo Krajini.

Minister za notranje stvari je razpisal nadomestno volitev državnega poslanca v 11. volilnem okraju kranjskem, katera se ima vršiti vsled odložitve državnoborskega mandata Šukljeta, na dan 18. oktobra t. l., morebitno ožjo volitev na dan 25. oktobra t. l.

Vsak, ki ima po § 4. volilnega reda za državni zbor pravico v vojvodini Kranjski voliti, je dolžan ob volitvah udov poslanske zbornice državnega zbora, ki se vrše v vojvodini Kranjski, priti določene dni v času, predpisanem za glasovanje, k volilni komisiji in oddati svojo glasovnico (volilna dolžnost).

Kdor se brez opravičenega razloga odtegne svoji volilni dolžnosti, se kaznuje z globo od 1 do 50 K.

Razlogi, kateri volilca, ki se volitve ni udeležil, opravičijo, so zlasti:

- 1.) ako volilec vsled bolezni ali slabotnosti ne more priti na volišče;
- 2.) ako volilec zadrže uradne ali sicer neodložne stanovske dolžnosti;
- 3.) ako je volilec na potovanju izven kranjske dežele;
- 4.) ako volica zadrži bolezen v rodbini in druge neodložne rodbinske zadeve;
- 5.) ako volilec zadrže prometne ovire ali druge nepremagljive okoliščine,

Natančnejša določila o kraju, dnevu in uri, kje in kdaj se začne volitev, kakor tudi o uri, kdaj se konča oddajanje glasov, bodo obvezale izkaznice, ki jih prejmo volilec.

Vsem podružnicam in prijateljem „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Tolstovrško slatino pri Guštajnu na Koroškem je kupil konzorcij koroških Slovencev in sklenil dajati del dohodkov v slovenske narodne namene, in sicer na ta način, da bo vsaki pošiljatvi pridejan kupon, za katerega plača kakemu slovenskemu društvu gotov znesek.

Ker je »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani pač najvažnejše vseslovensko obrambno društvo, prosimo gostilničarje in zasebnike, da dajejo kupone Tolstovrške slatine vodstvu »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani. Podružnice »Družbe sv. Cirila in Metoda« pa pozivamo, da pobirajo v svojem področju kupone in jih nam pošiljajo.

Tolstovrška slatina je po mnenju zdravnikov-strokovnjakov izborna zdravilna in namizna kislavoda, ki je med najboljšimi planinskimi kislimi vodami. Ker po kakovosti Tolstovrška slatina ne zaostaja za drugimi kislimi vodami, in ker gre del dohodkov v slovenske narodne namene, je pač vsakega zavednega Slovenceva narodna dolžnost, da zahteva vsepovsod le Tolstovrško slatino, ki je edina slovenska kislavoda.

Za našo prepotrebno »Družbo sv. Cirila in Metoda« pa postane to podjetje lep vir rednih in znatnih dohodkov. »Svoji k svojim« v našo narodno obrambo!

Slovenski narod!

Zgodovina nas uči, da se je pred več stoletji nastanila četa germanskega naroda na slovenskih tleh, kateri so dobili ime »Kočevarji«. Ne zanimalo bi nas veliko za te privandrance, če bi ostali mirni med jugoslovanskim narodom, kamor jih je usoda privedla. Ali počenjanje Kočevarjev v zadnjih letih nas je privedlo do odločilnega koraka. Ni zadosti, da se v njihovih germanskih šolah potujčuje stotine slovenskih otrok. Ni zadosti, da prejemaajo od ljube avstrijske vlade lepa darila, med tem, ko se Slovenci zadovoljimo s prazno obljubo. Tudi ni zadosti, da demolirajo slovenske hiše, ampak nevarni so postali za splošno Slovenstvo v Kočevju in na meji. Mirne Slovence vedno in povsod kruto napadajo.

Da se saj nekoliko prepreči kočevsko drvenje, postavili smo si Slovenci v Kočevju trdno in nepremagljivo stražo »Sokola«. V nedeljo, dne 31. julija t. l., se je izvolil pripravljalni odbor in pravila so že odposlana e. kr. vladi v odobrenje.

Čvrsto sicer hoče stati straža in varovati slovensko posest, a ta čila straža nima strehe, kjer bi se urila in pripravljala za večji razvoj. Sklenili smo naprositi zavodne rodoljubkinje in rodoljube po vsem Slovenskem, da priskočijo v odločilnem koraku na pomoč zvestim brambovcem, da si bomo zamogli v najkrajšem času postaviti prepotrebni »Sokolski dom«.

Če bi ne bil nikjer potreben »Sokolski dom« — je potreben v Kočevju. To je izprevidel lahko vsak Slovenec, katerega je kedaj pot peljala čez kočevsko pokrajino.

»Sokol« v Kočevju ne bode imel samo nalogo telovaditi, ampak njega dolžnost bode tudi probuditi in na pravo pot privedi že potujčene Slovence, osobito njih deco na kočevskem otoku.

Nadejamo se, da nam bodo bratski rodljubi priskočili na pomoč in utrdili sokolsko misel v Kočevju.

Vsak Slovenec naj položi kamen na temelj našemu »Sokolskemu domu«.

Denarne prispevke sprejema pripravljalni odbor kočevskega »Sokola« v Kočevju. — Na zdar!

Politični pregled.

Klerikalci — izdajalci.

Klerikalcem prede na vseh concih in krajih. Najraje bi razbili narodno-napredno stranko, ki jim dela toliko preglavice. Posebno hudi so na ljubljanskega župana Ivana Hribarja, ker je predsednik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke, in ker je na Dunaju ustanovil poleg klerikalnega »Slovenskega kluba« tudi še »Klub Jugoslovanov«, ki pa je dr. Šusteršiču zelo na poti. Še predno je prišel župan Hribar v parlament, so se ga klerikalci bali in so napram njemu začeli v časopisju najbolj podlo vojsko. Sedaj pa klerikalci vojsko proti poslancu Hribarju nadaljujejo in sicer na drug način. Zvezali so se sedaj z vlado in Nemci in ž njimi združeni zahtevajo, da se Ivan Hribar ne potrdi več za ljubljanskega župana. S tem hočejo ubiti župana Hribarja, s tem hočejo uničiti napredno stranko. Razume se, da Hribarjevi volilci ne morejo ostati mirni, če nastopi vlada proti možu, ki so ga z navdušenjem volili. Pričakuje se, da bo občinski svet opetovano izvolil župana Ivana Hribarja. Če pa vlada razpusti občinski svet in bo vodil vladni komisar nove volitve, se pa tudi ni prav nič bati. Na ljubljanskem magistratu se je vedno delalo še s preveč natančno vestnostjo. Zato se tudi vladnega komisarja ne boje.

Papež proti Slovanom.

Znani so še vsem boji, ki so jih bili naši bratje v Istri in Dalmaciji za glagolico v cerkvi. Papež pa ni hotel veliko vedeti o slovanskem jeziku v cerkvi in ga je pre-

gnal z latinico. Sedaj je zopet šla deputacija Slovencev iz Primorja k papežu s prošnjo, da naj bi dal nazaj stare pravice Slovanom in zopet odpravil nam tujo latinico. **Papež pa Slovencev niti sprejel ni!** Njegov tajnik jih je kar po domače odpravil, kakor se vrže čez prag nadležnega in nepotrebne berača. Merry del Val jim je rekel, da Vatikanu cirilica nič ne briga in da naj se Slovani drže latinice, ki jo imajo tudi Nemci. Povedal pa ni, da je nas papež oropal starih pravic, Nemecev pa ne.

Hrvaško.

Hrvaški sabor je sklical predsednik dr. Medakovića na 22. t. m. Pri tej seji bo ban sporočil, da je sabor razpuščen.

Španska.

Boj proti cerkvi nadaljuje država s popolnim parom. Izdala je odlok, da se ima takoj zapreti 140 samostanskih šol. Ministrskega predsednika Canalejasa skušajo klerikalci umoriti. Radi tega je izdala zanj policija najboljše varnostne odredbe. Klerikalci na Španskem so danes proti vladi, proti vladarju in proti vsem božjim in posvetnim postavam in zakonom. Klerikalci na Španskem se puntarsko bore proti državi in za papeža. Ravno taki bi bili klerikalci pri nas, če bi jim vlada vzela jasli.

Razgled.

r »Slovenski Dom« stane zadnje štiri mesece tega leta samo eno krono. Kdor hoče, da se mu bo list pošiljal, mora denar po pošti naprej poslati na upravništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani. Uprava lista stoji na edinole pravilnem in zdravem gospodarskem stališču, da brez denarja ne da lista. »Slovenski Dom« se ne sme primerjati z »Domoljubom«. Za »Slovenski Dom« ljudje radi plačujejo, da ga bero, »Domoljuba« pa pošteni in pametni ljudje še zastoj ne marajo.

r **Spored gasilske slavnosti v Ljubljani.** I. v soboto dne 13. avgusta: Sprejemanje gostov na kolodvoru in odkazovanje prenočišč. Ob 8. uri zvečer koncert v hotelu »Union«. II. V nedeljo dne 14. avgusta: 1. Ob pol 9. dopoldne slavnostno zborovanje »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« v »Mestnem domu«. 2. Ob 10. nastop društva na Bleiweisovi cesti, na to odkorakanje v Zvezdo k sv. maši. 3. Po sv. maši mimohod pred deželnim dvorcem, poklonitev deželnemu zastopu; obhod po mestu, poklonitev mestnemu zastopu; razhod pred »Narodnim domom«. 4. Ob 3. popoldne vaja »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva«. 5. Ob pol 5. zborovanje »Zveze kranjskih gasilnih društev« v »Mestnem domu«. 6. Ob pol 8. zvečer koncert v hotelu »Tivoli«. III. V pone-

deljek, dne 15. avgusta: 1. Ob 9. dopoldne zboruje tehnična komisija »Slovenske gasilske zveze«. 2. Ob 11. odborova seja »Slovenske gasilske zveze«. 3. Popoldne ogledovanje mesta in izleti v okolico. 4. Ob pol osmih zvečer koncert v »Narodnem domu«. IV. Dne 16. avgusta ob pol 7. zjutraj odhod gostov v Postojno. V. Obedi se vrše poljubno v raznih hotelih, restavracijah in gostilnah tako, da so domači gasilci v družbi s tovariši iz severa in juga. v v v v

r **Domača gasilna društva, ki so se priglasila za shod v Ljubljani** so: Stob, Sežana, Št. Jernej, Metlika s zastavo, Novo mesto, Sp. Šiška, Zg. Šiška, Ig, Kranjska gora s zastavo, Moravče, Zg. Bernik, Lukovica, Trbovlje s zastavo, Radeče (Dol), Sv. Vid na Dolenjskem, Mirna peč, Trebnje, Ponikve, Žabnica pri Loki, Žiri, Stari trg (Notranjsko) s zastavo, Ribnica, Hrušica, Št. Vid nad Ljubljano, Kranj, Kamnik, Dobračeva, Bloke, Vrhpolje (Št. Jernej), Motnik, Radovljica, Tolmin, Srpenica, Kobarid, Kanal, Selce, Stražišče, Jesenice, Toplice, Krško, Mojstrana, Litija, Velike Lašče, Hotederšica, Podkoren, Št. Rupert, Krka s zastavo, Domžale, Orehova, Škofja Loka, Kostanjevica, Idrija, Dolenja vas, Jurjevica, Rateče, Dobropolje, Tacen, Gorje, Blej, Dobrova, Breznica, Šmarje, Gameljne, Ceklje, Ježica, Štepanja vas, Rovte, Boh. Bistrica, Vel. Loka, Kamnagorica, Višnja gora, Vižmarje, Polhov gradec, Volovska.

r **Načelstvo »Ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva«** je sestavljeno takole: Načelnik: Štrigelj star., podnačelnik Josip Turk, tajnik Andlovec, blagajnik Barle in Leutgeb, pobočnika Čuden in Štrigelj ml., četopoveljniki pa: Dintar, Medicin Stare.

r **Kako se bo vršil sprevod gasilcev po Ljubljani:** Vsa gasilna društva se zbero na Bleiweisovi cesti med Kolizejem in muzejem. Na to odkorakajo po Bleiweisovi cesti, Rimski cesti, Vegovi ulici na Kongresni trg, kjer je maša. Po Gosposki ulici, Turjaškem trgu, Bregu, Starem trgu, Mestnem trgu (Pred mestno hišo se poklonijo gasilci naprednemu občinskemu zastopu ljubljanskemu, ozir. županu Ivanu Hribarju), Pred škofijo, Jubilejni most, Sv. Petra cesta, Miklošičeva cesta, Sodna ulica, Marije Terezije cesta na Bleiwiesovo cesto.

r **Štiri godbe na gasilski slavnosti.** Na gasilski slavnosti v Ljubljani bodo sodelovale štiri godbe in sicer: »Slov. Filharmonija iz Ljubljane«, »Domžalska godba«, godbi iz Kranja in iz Kamnika.

r **Prenočišča za slovanske gasilce.** Čehi bodo prenočevali na Ledini v ljudski šoli, Moravani bodo stanovali pri Sv. Jakobu, Hrvati in Slovenci pa na Grabnu.

r **Dohod gasilcev v Ljubljano.** Prvi pridejo v Ljubljano Hrvatje in sicer v soboto, dne 13. t. m., ob 5:56 popoldne, Čehi pridejo ob 8:35 zvečer. Oddaljenejši doma-

čini pridejo v soboto zvečer, dočim pridejo ostali slovenski gasilci večinoma v nedeljo zjutraj.

r Naročnikom! Najboljše sredstvo, ki ga imamo napram nasprotnikom, je časopisje. Mi vedno svetujemo našim ljudem, da naj berejo vse, kar jim pride pod roke. Osebito naj pazljivo preberejo vsako številko »Domoljuba«, da bodo videli, kako znajo maziljenci lagati. Mi nismo taki kot klerikalci, ki branijo ljudem, da bi vzeli naše časopise v roke, kaj šele, da bi jih brali. Mi imamo čisto vest, ker pišemo samo golo resnico. Klerikalci lažejo, obrekujejo in psujejo, in zato se boje, da bi ljudstvo izvedelo resnico. Na vsak način pa moramo vse sile napeti, da razširimo »Slovenski Dom«. Naša dolžnost je, da ga udomačimo v vsaki hiši, kjer še danes dela mnenje »Domoljub«. Če vsak naročnik pridobi vsaj še enega, bo uspeh lep. Na delo torej!

r Vseslovenski narodno - radikalni abiturijentski shod v Trstu (26. in 27. avgusta). Opozarjamo, da je le še do 15. časa za priglasitev za prosto stanovanje ob času shoda. Tovariši, ki pridejo že 24. v Ljubljano, naj se oglase ob 6. zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«, da se jim odkáže prenočišče. 25. t. m. je ob 8. zjutraj seja referentov in pripravljalnega odbora v mali dvorani »Mestnega doma«. Ravnotam je ob pol 11. zbirališče vseh udeležencev in udeleženk. Razdelili se bodo znaki in vožni listki. Cena za vožnjo se objavi v časopisih, kakor hitro dobi »Prosveta« rešenó prošnjo za znižano ceno ob priliki izleta v Trst v dneih 25., 26. in 27. avgusta. — Pripravljalni odbor.

r Zemljevid Julijskih Alp je izdalo »Slov. plan. društvo«. Dobiva se ga po knjigarnah in pri omenjenem društvu po 50 vin. komad.

r Nove poštné izkaznice. S 1. avgustom so se začele vporabljeti nove poštné izkaznice, ki so večje kot dosedanje. Na starih vzoreih izdane poštné izkaznice ostanejo veljavne do 31. decembra t. l.

r V proslavo Vrazove 100letnice se vrši 21. t. m. v Ormožu velika slavnost. Slavnostni govor bo govoril dr. Fr. Ilešič, predsednik »Matice Slovenske«.

r Slomškarji ali klerikalni učitelji so imeli te dni v Ljubljani zborovanje. Najlepša točka njihovega programa je bila odpošiljatev klečeplaškega brzojava na ljubljanskega škofa. Divno jih je bilo videti, kako so klečali pri rdeče pogrnenih klopih v frančiškanski cerkvi. Frančiškani so se jim na tihem smejali, kajti oni sedejo opoldne k nepokriti mizi, a je kaj na nji. Za učitelje pa imajo klerikalci le pokrite mize pa ničesar na njih.

Dolenjski novičar.

d Iz Krškega. Dasi izveste prav malo ali čisto nič novega iz Krškega, vendar

nismo tukaj še tako zaspani, kakor se bo vam, g. urednik, morda dozdevalo. Da delamo, dasi bolj na tihem, vendar tembolj vztrajno in žilavo, je najboljši dokaz to, da bomo v par tednih imeli nov »Sokolski dom«. Postavljen bo po zaslugi krških narodnjakov — večinoma Sokolov — na posestvu »Prve vinorejske zadrúge« v Krškem. Vkljub vsem zaprekam od znane stranke, ki je pripomogla, da se je Sokolu odpovedala šolska telovadnica, bodo Sokoli vendar že meseca oktobra telovadili v prostorih, ki bodo obenem zavetišče vseh narodnih društev v Krškem. »Sokolski dom« bo trdnjava narodne napredne misli, katere ne bode mogla premagati niti znana bojevitost barona Schwarza in njegovih petolizcev. Upamo, da se bo po otvoritvi »Sokolskega doma« narodno in družabno življenje povzdignilo, in to tembolj, ker bode s tem omogočeno, da se v lastnih prostorih prirejajo narodne veselice, gledališke predstave in razna predavanja.

d Iz Krškega. Člani vinorejske zadruge v Krškem vprašajo, zakaj se § 26. združnih pravil ne izvršuje točno. Več združnikov.

d Krško. Zvezni odbor ognjegasev v Ljubljani se opozarja, da baš sedaj v dnevih 40letnice bi bilo kaj lahko vplivati na gasilno društvo v Krškem, ki je najstarejše za ljubljanskim gasilnim društvom, da bi leto posnemalo ljubljanske gasilce na ta način, da uvede tudi v Krškem gasilno društvo slovensko poveljevanje. Pričakovati bi bilo to tembolj, ker so nekateri starejši člani — posebno gospod podžupan — že stari narodnjaki.

d Krka. Skoraj ni vredno odgovoriti »Lažiljuba«, v katerem me napada s svinjskim domom in dihurjem mlečni čukec Andrej Revček. Mene grdi z smrdljivim dihurjem, češ, da bodem vso vas zasmradil. Kje pa bolj smrdi kakor v »Domoljuba«, ki tako laže, da že od daleč smrdi. Čuki sicer ne spadajo k posebno škodljivim pticam, naš mladi čuk je pa precej škodljiv, ker je vse sadno drevje zasekal na vaškem pašniku. Škodoval bi rad tudi meni, ali premlad je še. Okrog ust se ga drži še materno mleko, dasi si domišljuje veliko. Ker si še kilov čuk, ne pokaži se z gnezda. — Anton Čebular, bivši orožnik.

d Z Vač. Naš kaplan, ritmojster Marijinih devic, je začel kar vsako nedeljo prirejati politične shode v kaplaniji, kamor vabi svoje čuke, ude izobraževalnega društva in Marijine device. Tam jih uči lepih reči. Dne 7. avgusta so se menda vadili za okrožno tekmo orlov. Menda so se učili proste vaje na čevljarski nož, na katerega se dobro razume Reberškov Čuk. Zvečer je namreč napadel na cesti mirnega fanta in mu zadal z nožem hude rane po obrazu in roki. To je bila čukova tekma. Reberšek je prav po čukovsko preklinjal in z nožem

mimo idočim grozil. Kaj takega se pri nas že dolgo ni zgodilo. Odkar pa kaplan izobrazuje v kaplaniji, so pa Čuki že toliko učeni, da človek ni varen življenja pred njimi. Sedaj so orli že cestni napadaleci. Kdor hoče k orlom pristopiti, naj kar kupi pipec za dva krajcarja. Čik! Čuk!

d Sodražica. Po našem trgu se čujejo govornice, da misli naš župnik maše podražiti, ker je radi politike v denarnih stiskah. Sedaj sta pod njegovo okrilje priskočila še dva gostilničarja, vulgo Fabjan v trgu in resna beseda izven trga. Siromak župnik mora radi tega precej popiti ter vsak dan vse tri gostilne obiskati. Povrh ima še take svetnike okoli sebe, da je vsak mesec predolg in da so na račun drugih precej žejni. Župniku nič ne pomaga, akoravno ima sam v svojih rokah posojilnico, vseeno se bo treba spraviti še na ljudske žepe, oziroma na tiste, ki za maše dajejo. Obupati radi tega še ni treba. Kmalu bode prišel čas, ko bodo hodili po vaseh ter ljudi skubli farovski najeti. Za nekaj svetil podobie bodo nabrali do štiri vozove različnega žita. To je kšeft. Dobro navado ima pa le gospod. Vsako leto prej, ko se pobira, je tako ljubezniv, da nas vsaj nekoliko nedelj na leci pri miru pusti. Misli si, mogoče bi škodilo, ako bi sitnaril, bodem pa spet začel, ko se enkrat pobere. — Znat' se mora, kaj ne, g. župnik! — Samo to se nam čudno zdi, da nas loči, kateri ne trobimo v njegov rog; naših grošev pa nič ne loči. Ravno tako so dobri, kakor od vdanih backov. Naši mu še boljje teknejo, ker jih je več.

d Kaplanovo izobraževalno društvo in njegovi »Orli«. Mar naj mi kmetje pustimo, da se naši otroci izobrazujejo od kaplana Majdiča in Lampeta, ki izobrazujeta mladino tako, da z čevljarskim nožem kaže svojo izobrazbo. — Poglejmo uspehe vseh naših naprednih društev. Kaka razlika? Kaki so bili naši fantje pred par leti, in kakšni so danes? Žganje in pretepi so odpravljeni. In sedaj nam pošlje škof kaplana, ki uči v svojih društvih pobijanje. Ta bi bila lepa, da bi nam kaplan vzgajal naše otroke! Možje in matere! Ob 12. uri vam kličemo: Niti en pošten mladenič in poštena mladenka ne sme več v kaplanijo, ako hočete, da jih ohranite poštene. Ako pa hočete pobijalce in junake z čevljarskimi noži, ki imajo na jeziku boga v srcu pa smrad iz pekla, jih še pošiljajte kaplanu Majdiču. Torej, kaj vam je ljubši, pošten mladenič ali pobožen tolovaj? To premislite in storite pravo!

d Vače. Poslušajte Vačani! V Vidergi pri obnem zboru mlekarne je rekel kaplan Majdič: **Za Vačane** mi ni nič, če vsi porokajo. O taki sirovosti ne moremo niti govoriti. Ali pa tudi veste, zakaj mu ne dopadajo Vačani? Prvič nas ne mara zato, ker mi njega ne maramo. Drugič, ker ne trobimo v njegov rog. Tretjič, ker se ne razumemo na čevljarske nože. Četrtič, ker

smo mi bire prosti, torej se mu ne more njegova malha polniti, kakor bi rad. Petič, ker niso naša dekleta tako slepa, kokor one iz Bukovice, in šestič, ker smo mu »prekrislo grozdje«. Pomisli naj torej, da mu z veseljem vračamo ljubezen za ljubezen, ter mu tudi tisto »crkanje« hvaležno vračamo, saj se njemu mnogo bolj prilaga. Amen.

d Vače. Seme Majdičevega izobraževalnega društva gre v polno klasje. Skoro vsako nedeljo imamo v kaplaniji kak shod. V nedeljo, dne 7. t. m., so vabili, češ, da predava največji kranjski hujskač dr. Evgen Lampe. Hujskanje, Lampetovo in Majdičevo, je doseglo svoj uspeh še istega dne. **Član izobraževalnega društva in »Orlov«, še cel otrok, star kakih 16 let, visok dobrih pet ped, je oklal nekega fanta z čevljarskim nožem.** Odkar ga je pričel izobraževati naš največji izobraževalec kaplan Franc Majdič, ki se je nalezel svoje izobrazbe v Polhovem gradu, je ta katoliški junak bil vedno oborožen z čevljarskim nožem. Nimamo povoda zagovarjati oklanega fanta, ker ni član nobene napredne organizacije, konstatiramo le dejstvo, da je bil po nedolžnem napaden od »Orla«. Sadovi Lampetovi, Ravnikarjevi in Majdičevi so tu in mi nismo varni pred temi katoliškimi tolovaji. Upamo, da bo gospod postajevodja Kosi, ki je z največjo vnemo aretiral na velikonočno soboto nedolžnega Humskega, storil tudi sedaj svojo dolžnost, čeprav mu tega ne ukaže fajmošter. Bomo videli.

d Ajdovec pri Žužemberku. V petek nam je že šestič oklestila toča grozdje v vinski gori Boršt in napravila mnogo škode. Kje so neki naši poslanci, ki smo jih tako zvesto volili?

d Iz Krmelja pri Št. Janžu. Vlak, ki vozi iz Št. Janža zjutraj ob pol 6. v Trebnje, je v nedeljo 31. julija obstal na postaji Mokronog-Bistrica; pokvaril se je stroj, da ni bilo več mogoče ž njim naprej. Ob 9., ko je novomeški vlak v Ljubljani, je bil šentjanški še vedno na Bistrici. Našo proggo obiščejo res vsakovrstne nesreče!

d Nezgoda pri rudniku v Krmelju. Jame pri tem rudniku morajo biti splošno v slabem stanju. Enkrat lije v njih voda, da imajo celo močvirje, v katerem tvegajo delavci svoje zdravje, drugič zopet močnejše izbruhne ogenj, ki se ne da zadušiti. V torek, 2. avgusta, pa je bil nek rov prenapolnjen s strupenim plinom (dušikom). V njem zaposleni delavci so bili v veliki nevarnosti, da za vselej zaspe in ne vidijo več živi dne. Gospod nadinženir se je sam podal z nekaj delavci v dotičen rov. Pa niso mogli vzdržati notri dlje, kot dobrih deset minut. Oni, ki je bil postavljen za nadzorstvo, da o pravem času veli vsem oditi ven, je to storil, ko je čutil, da mu že moči pešajo. Med tem pa, ko so hiteli iz jame, je omagal, da mu je moral tovariš priskočiti na pomoč. Kmalu na to je tudi

on postal nezavesten in za njem še ostali trije. Vse so s težavo spravili iz jame in jih položili na tla, kjer so štirje potem ležali popolnoma nezavestni, le enega ni zmagala omedlevica. Hud krč je vsem zvižal ude. Tudi gospod nadinženir je skušil, kako neprijetno učinkuje plin. V svoje pokrivalo si je vlil vodo in ocet, da je hladilo glavo. Direktorju ni bilo prav, ker so dobili delavci, ki so dušili v jami ogenj in bi skoro še sami sebe zadušili, nekoliko boljše plačo. V torek je bila povabljena vsa gospoda iz grajzlerije, da si pride ogledat muke nezavestnih pred jamo, da bi potem mogla soditi, če je res kateri preveč ali pa samo dovolj plačan. Drugi so baje prišli, direktorja pa ni bilo blizu. Da bi bil gospod direktor to opustil vsled prevelike mehkosrčnosti, bi se dalo dvomiti.

d Vel. Loka. Dne 28. t. m. ob 4. popoldne se vrši na vrtu g. A. Šlajpaha javen ljudski shod, ki ga sklicuje narodno-napredno politično društvo »Skala« v Ljubljani. Na shodu se bo razpravljalo o važnih dnevnih vprašanjih, posebno pa o domačih občinskih zadevah in o izkoriščanju našega ljudstva po naših duhovnikih. Ker gre za naše lastne interese, je naša dolžnost, da že sedaj opozorimo slehernega naših sosedov, udeležite se tega shoda v častnem številu.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Krščansko katoliški snubač. Odbornik slavnega občinskega zastopa v Št. Vidu je zasnubil mlado perico, močne in čvrste postave. Prefrigano dekle je bilo seveda iznenadeno starega snubača ter ga je hladnokrvno zavrnilo. Ker je bil pa ta klerikalni starček vže parkrat vdovec, znal si je izbrati boljše pot, da pride do toli zaželjnega zakona. Povabil je namreč to dekle v Gameljne, tudi h klerikalnemu odborniku, da jo je tako s pomočjo tega človeka pregovoril in sicer pod pretvezo, da naj gre ona takoj k njemu v službo, da ga bo med tem imela priliko in priložnost spoznati, da bi ji bil še dober zakonski mož na vsih koncih in krajih. Skratka, izvabil je ta starec dekle tedaj baje na poskušnjo. Vljudno tedaj vprašamo župnika Zabreta, se li strinja s to snubitvijo in ali je to sad Cebavovega hleva ali škofove brošure? O, šentviški klerikalci so pa res po večini »Žužki« in pohotni mehkuži.

g Št. Vid nad Ljubljano. Slaba vest muči Klanfarja, odkar je z Zabretom vred tako temeljito pogorel pri šolskem vprašanju, da je moral sprejeti od višje šolske oblasti klofuto, ki jo je težko preboleti. Slaba vest se mu neprestano oglašča in ga nehote spominja, da je pri komisiji, dne 3. januarja t. l., moral lagati, ko je trdil, češ, v Št. Vidu je edini primerni prostor za

stavbo nove šole tista Vovkovine, katero je višja šolska oblast spoznala za neporabno. Govril je neresnico, ko je trdil, da ni nobenega studenca, kjer bi se zamogla dobiti voda za šolski vodovod, če se zida šola na travniku g. Zormana. Ali ni namenoma lagal, ko je trdil občinskemu odboru v Št. Vidu, da če se zida nova šola na Vovkovini, ne bode treba nikdar spolniti 4. točke dotičnega odloka, ki je dovoljeval zidavo nove šole na Vovkovini? Nalagati je menda hotel tudi deželni odbor s svojim nasvetom v šentviškem občinskem odboru, da je ta sklenil podariti za stavbo nove šole zemljišče, ki je last vasi Šent Vid in Poljane, ki meji z Vovkovino šolski občini, dasi to ne spada v njegovo področje, kar bi imel vedeti in kar je moral deželni odbor vsled pritožbe prizadetih razveljaviti, ker bi se sicer po želji Klanfarja omenjeni vasi protipostavno oškodovali. Da je pa lagal, je potrdil sam s tem, ker je pri komisiji dne 8. junija t. l. priporočal kot najboljše stavbišče za novo šolo travnik g. Zormana, o katerem je pri prvi komisiji trdil, da je preozek in močviren, in celo prilogo je poslal na okrajni šolski svet v Ljubljano, na kateri je orisal novo šolo s končnim licem proti glavni cesti, dasi so izvedenci že pri prvi komisiji priznali, da je dovolj široka za pravilno stavbišče. Med tem ko je pred trdil, da ni nobenega studenca za vodovod na travniku gospoda Zormana, je pri zadnji komisiji obravnavi, dne 4. t. m., priporočal celo dva studenca, iz katerih naj se napelje voda za šolski vodovod, za katere je gotovo že vedel tudi dne 31. januarja. S tem je premotil kot župan zastopnike šolske občine Št. Vid in višjo šolsko oblast, da bi se odločila za stavbo nove šole na Vovkovini, kakor se je on z Zabretom kapriciral. Vse to pa mu je izpodletelo, ker so se proti tej krivični nasilnosti uprli pošteni možje, uvidevši, da se Klanfar in Zabret v svoji slepi strasti motita. Oglašča se pa sedaj temu poštenjaku slaba vest in ga preganja tako, da se ne upa pogledati v obraz možem ki so prepričali njegovo hudobno nakano. Ta slaba vest je tako huda, da se celo boji s temi možmi skupno delati za razvoj šolstva, pa morda nemara ne misli na nove nakane? Kajti možje, ki so znali do sedaj preprečiti krivice, s katerimi je hotel Klanfar oškodovati našo šolo, bodo tudi v naprej pazili nanjo, ker nočejo dopustiti, da bi z Zabretom vred preganjala našo prepotrebno šolo, v kateri se bode vzgajal naš najdražji zaklad, naša deca, ker vedo, da bode Klanfar s svojimi grehi v doglednem času izginil s pozorišča, šola pa bode ostala.

g »Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano priredi 4. septembra ljudsko veselico in javno telovadbo. Naj bližnja duštva blagotno upoštevajo to prireditel! — »Sokol« se udeleži jutri, v nedeljo, sokolske slavnosti v Celju. Odhod iz Št. Vidu zjutraj ob 4.

Kdor se hoče udeležiti slavlja, lahko odide ob določeni uri skupno s Sokoli v Ljubljano, odkoder odide vlak ob pol 6. Na zdar! — O d b o r.

g Za »Sokolski dom« v Št. Vidu je nabrala v nedeljo gđe. Minka Žirovnikova znesek 12 K 20 v v gostilni g. Šusteršiča v Zapužah ob priliki obiska g. Žirovnika. Narodni gospodični iskrena hvala. Na zdar!

g »Sokol« v Št. Vidu priredi 4. septembra javno telovadbo, združeno z ljudsko veselico, na prostorih brata A. Štruklja na Trati pri Žibertu. Prosimo bratska društva, da ta dan žrtvujejo ogroženemu Št. Vidu. Na zdar!

g Izobraževalno društvo »Žirovnikov zbor« priredi svojo poletno veselico v nedeljo, dne 18. septembra, na vrtu gostilne pri »Slepem Janezu«. Podrobnejši spored veselice naznanimo pozneje.

g Zgornja Šiška. Umril je gosp. Rudolf Suwa. N. v m. p.!

g Stožice. K Matevžu Dovču se je zatekel velik lovski pes.

g Iz Dola pri Ljubljani. Nasprotnik gasilnega društva nikakor ne more preboleti, da so se nekateri gasilci udeležili izleta Sokolov v Dolskem. Zopet pogrevajo ter nas hočejo nekaj smešiti v »Domoljubu«. Mi smo jih le pozvali na odgovor, da nam pokažejo, če je naše gasilno društvo zares pristansko, kadar je treba komu v nesreči pomagati. Kako in kje pa se mi zabavamo, to vam ni prav nič mar. Da bi bili mi pod kuratelo in se hodili vam klanjat in vas pozdravljat, kakor zahteva »Domoljub«, se zelo motite. Gasilno društvo, obstoječe že nad 18 let, možje izkušeni gospodarji, naj bi se hodili takim mladeničem in tako brezpomembnemu društvu klanjat? To je vendar smešno! Na vprašanje, koliko nas je pri izobraževalnem društvu in pri »Slovenski Straži«, vam damo prav lahko odgovor. Mi imamo v teh slabih časih dovolj vzdrževati eno prekornostno društvo. Šli smo preje med ljudstvo ter se že prejšnja leta mnogo žrtvovali, ko je bilo gasilno društvo popolnoma v poginu, in to največ zato, ker je je od vaše strani z vso silo nasprotovalo. Danes, hvala bogu, imamo dve novi brizgalni, dva gasilna doma in še nekaj evenka v blagajni. Mi stojimo že leta in leta na slovenski straži. Vi ste pa samo nasprotovali družbi sv. Cirila in Metoda. Pajdašite se z Nemci. Več vam je Nemeec, drugoverec, kot pa domačin. Če bo šlo tako naprej, kmalu ne bo nobenega več kmečkega mlina ter bo vso vodno moč imel Nemeec za barvo. Ali je to v korist ljudstvu? Kje je vera? Kje narodnost? Najbolj čudno je to, da hočete vse gasilno društvo poklerikaliti. Ni dosti, če kmet pošteno in vzgledno živi, poleg tega v nesreči svojemu bližnjemu na pomoč hiti, moral bi se še vsakovrstnih vaših neum-

nosti udeleževati. In ravno tisti, ki bi morali priporočati mir in edinstvo, vnemajo sovraštvo in prepir. Po vašem priporočilu naj bi brali le lažnjivi in brezdomovinski list »Domoljub«, ki hvali in dela reklamo za kranjsko nemško hranilnico, ki vzdržuje vse Nemštvo in luteranstvo v Ljubljani. Gasilci, kakor piše »Domoljub«, naj bi gasili samo ogenj. Vaši ponočni ptiči naj bi pa bili za parado. Če pa se človek, ki cel teden trdo dela, v nedeljo malo pokrepča, je že pijančevanje. Gotovo bi vam bilo ljubše, da bi vse kronice znosili v vaše društvo ali v farovž. Kar se tiče izobrazbe vam povemo, da jo ima vsak gasilec več kot dolski dopisnik »Domoljuba«. Pohujšanje se je že tudi pri vas pokazalo, a ne samo tam, kjer visijo zelene vejice. Vprašamo še dopisnika, ali bi ga ne bilo sram, če bi imel toliko moč, da bi gasilnemu društvu korake zmešal? Ali mislite, da bi mogoče škodovali nam, gasilec? To ne, pač pa celi občini in vsej okolici. Lepo tudi ni, ker se nas je javno psovalo, da smo vsi trapasti, ker vašega društva ne razumemo. Z vašim zabavljanjem in predrznostjo ne mislite, da spravite vse pod en klobuk, če je tudi še tako visok. Pomedite preje pred svojim pragom in posvetite v vaša gnezda. Boste videli dovolj smeti.

Več gasilcev.

g Mavčice. Hlapca Jakoba Zevnika iz Mavčič, doma in sem pristojnega, so radi poneverbe izročili sodišču.

g Iz Kamnika. Preteklo nedeljo nas je posetilo pevsko društvo »Zvon« iz Šmartna pri Litiji, da nastopi pri veselici, ki so »Društvenega doma«. Vrle Šmarčane je pozdravil na kolodvoru župan dr. Kraut v imenu »Čitalnice«, »Lira« in »Sokola«, ki so se korporativno udeležila sprejema. Z mestno godbo na čelu so odšli nato vrli »Zvonaši« v »Društveni dom« k zajtrku, nato pa se podali na pokopališče in zapeli na grobu pesnika Medveda par žalostink. Popoludne so nastopili v mešanem zboru na veselici v prid »Društvenega doma« in želi vsled svojega krasnega petja, ki je Kamničane kar očaralo, najburnejše priznanje. Tako krasnega mešanega zbora v Kamniku že dolgo časa nismo čuli. Zato ni čuda, da smo se od milih gostov, ki so morali ob 3/4. uro zvečer oditi na vlak, tako težko ločili. Spremili smo jih z godbo na kolodvoru, kjer se je vršila še cela vrsta poslovnih govorov. Vrlim pobratimom je obljubila naša »Lira«, da jim v najkrajšem jo priredila naša narodna društva v korist časa vrne poset in obiše napredne Šmarčane.

g Minister Ritt v Bohinju. Delavski minister Ritt se je preteklo dni mudil v Bohinju, kjer so se sukali okoli njega večinoma sami klerikalci in ga skušali po svoje informirati o stanju obrti in drugih gospodarskih panogah v deželi. Deželna

zveza za tujski promet je še precej varovala objektivnost.

Notranjski novičar.

n Gasilno društvo v Vipavi priredi dne 8. septembra t. l. veliko plesno veselico, pri kateri se bode zvečer med odmorom igralo krasno igro: »Moč uniforme«. Društvo si je napravilo nov gledališki oder, katerega ravno sedaj skončujejo. Ples in igra se vrši ob vsakem vremenu v dvorani, ozir. na dvorišču g. župana Petroviča. Natančneje prihodnjič.

n Iz Blok. Kakor je po stari navadi čenčal dopisnik v »Lažiljubu«, tako čoberna tudi v zadnjem listu. Zatorej moramo tudi mi povedati, kakšno oliko in poštenje imajo naši čuki in njih podrepniki. Na dan Rešnjega telesa so ti čuki cel dan pili po gostilnah. Ko prižgo luči, pa naši izvrstni čuki hajd v temo, ker se boje luči in pravice. Nastalo je pravo čukarsko razgrajanje. Morali so nastopiti orožniki in zapisati njih imena. Dne 21. julija jih je okrajni glavar iz Logateca poklical v Lož, da se je zahvalil za plemenito delo ter je razdelil plačila. Tisti, ki niso tako izobraženi, so dobili po 24 ur, drugi, ki so pa bolj izobraženi, pa po 48 ur zapora v špekhamri in polne skledе ričeta. Dopisnik »Lažiljuba« kje je ponočevanje doma? Dokazano je sedaj, kdo je na Blokah pijanec, razgrajalec in ponočnjak. S temi se pohvalite v vašem katoliškem Lažiljubu«. Ako ne jenjate lagati in blatiti poštene ljudi, bomo pripravili še marsikatero gorko za vas. — Z odličnim spoštovanjem in čukarskim pozdravom: »Čik — čuk!«

n Borovniške šmešnice. Joža: »Ti Miha, ali veš, kdo je to, ki ima povezan pisker na glavi, kakor piše v »Slovenec«?«

Miha: »O, Joža, to ni nihče drugi kot zagovornik naših čukov in njegova sova, ki ima klobuk pod Šmarno goro.«

n Uboge duše v vicah so še bolj potrebne kakor pa občinska ubožna blagajna. Na stezi iz Poddrage v Mauče srečam staro ženico iz Goč pri Vipavi. Poznam jo samo v toliko, da ima malo hišico ter par koščekov posestva, da je kajzarica. Živi se pa tudi ob darežljivosti dobrih ljudi. S koškom v roki prihaja večkrat tudi v Poddrago in prosi po hišah miloščine ter kliče za vsak darček blagoslov hiši od zgoraj; kakor je pač navada. Ta žena pa je bila že dvakrat na smrtni postelji, dvakrat je že naredila oporoko z ozirom na svoje posestevce, a jo je obakrat tudi raztrgala, ko je spet okrevala. Ker je prišla najina govornica tudi na poslednje reči, sem pripomnil, da stori najbolje, ako imenuje svojim dedičem domačo občinsko ubožno blagajno, ki tudi njo gotovo podpira, a s tem sem se ji vidno zameril. »Še bolj so potrebne uboge duše v vicah, ka-

kor ubožna kasa,« se je hripavo zadrila. Povedala mi je še, da sta se o vsem tem, kako se ima njeno premoženje porabiti po njeni smrti, že natanko dogovorila z gospodom dekanom. Zdaj mi je bilo vse znano. Razvidno je iz tega, kako ima duhovščina med nevednimi ljudmi lov na testamente sistematično organiziran.

n **Logatec.** Preteklo nedeljo so se naši Sokoli vrlo odlikovali. Z velikim zanimanjem in navdušenjem smo gledali njihovo krasno telovadbo in se jim tudi s ploskanjem zahvaljevali. Danes teden imajo Čuki veselico in sicer v Port Arturju. Upajmo, da bodo Čuki šele zvečer nastopili. Plezali bodo po vejah.

n **Sv. Trojica nad Cerknico.** Kakor se nam iz Senožec poročja, bo znašala izguba, katero bo morala trpeti farovška posojilnica pri Sv. Trojici nad Cerknico, celih 25.000 kron in nele 17.000 kron, kakor smo pisali v našem zadnjem listu. Iz zemljiške knjige je namreč razvidno, da se je vknjižilo pred župnikom Bajcem toliko upnikov, da za Bajca, ozir. za ubogo posojilnico Sv. Trojice ne bo skoraj nič ostalo. Lep sad klerikalnega dela. — Ubogo ljudstvo!

n **Iz hrenoviške občine.** Prijatelj zloglasnega Bajca, ki je svojim faranom pri Sv. Trojici zapravil 27.000 kron, se repenči v zadnjem »Domoljubu« v svojem dopisu iz Hrenovice prav tako, kakor se je repenčil v ravno istem »Domoljubu« zapravljivi Bajec od Sv. Trojice. Veseli se ta ljubeznivi hrenovski dopisnik, da je prišla občinska pisarna v kaplanijo. Torej pod farovško komando. Seveda mu to še ne zadostuje. Rad bi videl, da bi postali vsi zavedni in samostojni možje naše občine podložni in pokorni hlapci kaplanije. Trgovce straši s konsumom. Uboga reval! Sam dr. Krek je prišel po žalostnih skušnjah zadnjih let končno do pravega spoznanja, kako veliko oslarijo je napravil, ko je svoječasno priporočal ustanavljanje konsumov. Cel svet vidi, kam so farovski gospodje s svojimi konsumi svoje pokorno ljudstvo zapeljali, le hrenoviški »Domoljubov« poročevalec je še tako otroče zaran, da tega ne vidi. Kakor se vidi, bo treba tega zaslepljenega moža enkrat peljati h košanskemu Sv. Mihelu, da se bo na lastne oči prepričal in poučil, kaj se prvi konsum. Če ne bo hotel iti, mu bomo pa morali o priliki ta vzor-konsum nekoliko bolj natanko popisati. Gospod Lenasi se bo imel za to njemu zahvaliti. Morda postane hrenovski »Domoljubovec« še pravočasno vsaj toliko pameten, da ne bo več strašil pametnih ljudi s konsumi. S farovškimi konsumi naj se straši edinole klerikalne zaslepljenice, ker le njim preti nevarnost, da se jih zapelje v gmotno škodo.

Nekdo, ki ni trgovec.

Ameriške novice.

a **Ameriške novice.** Ponesrečil se je v Clevelandu Anton Zupančič, doma iz Žabne pri Temnici. Padel je v neki tovarni skozi odprtino za dvigalo tako nesrečno, da je bil takoj mrtev. — V Clevelandu so ustanovile Slovenke novo podporno društvo z imenom »Napredne Slovenke«. — Ponesrečil se je v Clevelandu Anton Urankar. Vsled nemarnosti nekega Poljaka mu je stroj za rezanje medi odtrgal na eni roki vseh pet prstov, na drugi pa enega.

Gospodarstvo.

Osmi avstrijski vinarski kongres.

Dne 5. septembra t. l. se prične na cesarskem Dunaju VIII. avstrijski vinarski kongres in traja do 10. septembra.

Za dnevni red so predzaznamovane razprave o sledečih predmetih:

Današnje stanje izkušenj o prenapredbi vinogradov z ameriško trto.

Za Kranjsko poročja c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický, za Goriško ravnatelj Anton Štrekelj, za Istro strokovni učitelj vinarske šole v Poreču (morda kak Lah), za Dalmacijo c. kr. vinarski komisar St. Ožanič, za Štajersko deželni vinarski ravnatelj A. Stiegler (ker je na Štajerskem vinarstvo vendar pomembno le v slovenskem delu dežele, bi to poročilo bolj pristojalo ravnatelju Belletu); tudi za Nižje Avstrijsko, Moravsko in Tirolsko so določeni poročevalci.

Imuniteta in izbira vrst v vinarstvu.

O berlandierihybridih.

O škodljivcih vinarstva.

Carinska in trgovska vprašanja, ki se tičejo prometa z vinom.

Sklepanje o resolucijah k noveliranju novega vinskega zakona.

Nameravani novi davek na vino v steklenicah itd.

Ker se more na kongresu poročati v vseh deželnih jezikih, smelo pričakujemo, da bomo čuli na kongresu slovenska poročila.

Prilikom kongresa se bo ogledala nižjeavstrijska trtnica v Korneuburgu, založna klet mesta Dunaj v Gumpoldskirchnu, kleti samostana v Klosterneuburgu (kar bode gotovo zelo podučno, ker je znano, da samostani skrbijo za svoje kleti); nadalje se bo ogledalo vinograde in kleti drja. Schlumberger in pl. Gutmana v Vöslavu; obiskala se bo tudi c. kr. višja vinarska in sadjarska šola v Klosterneuburgu.

Priredi se tudi razstava vinarskih orodij, strojev in drugih potrebščin. Ta razstava se prične že v nedeljo 4. septembra

t. l. in traja do 11. septembra.

Kongresa udeleži se lahko vsakdo, kdor se prijavi upravnemu odboru, oziroma upravitelju, ravnatelju F. Wenischu, v Kremsu in plača pristojbino po 10 K.

Kmetijska in vinarska društva ter zadruga lahko pošljejo po več zastopnikov, vendar je za vsakega plačati pristojbina po 10 K.

Tiskovine za prijave se dobe pri »Zvezi slovenskih zadrug« v Ljubljani.

Namen kongresa je povzdiga in pospeševanje vinoreje in vinske kupčije ter skupnih interesov, postranski namen je pa gotovo, privabiti s kongresom precej obiskovalcev dunajske lovske razstave, katera se ravno na Dunaju vrši.

Ker dobivajo obiskovalci lovske razstave na železnicah izdaten popust voznine, svetujemo vsem, ki se udeležijo vinarskega kongresa, da na kolodvoru pri blagajni povedo, da se peljejo na lovsko razstavo in vzamejo kar tudi vozne listke za nazaj.

Takoj po vinarskem kongresu vrši se avstrijski zadružni shod na Dunaju, katerega se bi naj kongresarji, posebno še zastopniki zadrug udeležili.

gd **»Korist črvov.«** Pod tem naslovom smo zadnjič prinesli gospodarsko vest. Ponekod so nastala vsled notice neporazumljenja. Mišleni namreč niso bili ogrei, ki jim tudi črvi pravijo, namreč gliste, za katere pa se navadno ne rabi izraz »črv«. Dotična notica naj se torej v toliko popravi, da so koristne gliste, ne pa črvi.

gd **Obiranje sadja.** Pri obiranju sadja moramo posebno paziti na to, da varujemo sadje pred ranjenjem, ker se udarjeno in sploh ranjeno sadje ne da dolgo časa hraniti. Velika napaka pri obiranju sadja je torej ta, da se sadje s kako prekljo odbija ali pa da se drevo tako močno trese, da odpada sadje in s sadjem vred tudi mladike in vejice. Tako dobimo malovredno sadje in tako izgubi drevo tudi mnogo mladik, ki bi utegnile dajati v prihodnjem letu obilo sadu. Zategadelj moramo sadje obirati z roko, na vejah pa, katerih ne moremo doseči z roko, z obiralnimi koši, ki so nasajeni na dolgih kolih.

gd **Ravnanje z novimi sodi.** Vsakdo ve, da v nov sod ni devati vina, predno ni sod za to pripravljen. Hrastov les ima namreč veliko čreslovine v sebi in po tej dobi tudi vino neprijeten okus; vrhu tega se pa tudi vinu barva izpremeni, tako postane n. pr. belo vino precej temno ali rjavo. Ako hočemo tedaj nov sod pripraviti za vino, naliti je najprej v sod vrele vode, in prav storimo, če pridenemo kropu nekoliko žveplene kisline (hudičevega olja). Z vrelo vodo je izprati sod po 4- do 5krat, potem je pa napolniti sod s čisto vodo, katero je v njem pustiti čez noč. Drugo jutro je staro vodo izliti in z nova napolniti s čisto vodo, in to je ponoviti toliko časa, da ostanev sodu popolnoma čista in brez vsakega

okusa. Naposled je zakuhati sod še z moštom, če ga imamo; če ne, pa s kalnim vinom. Kdor bode tako ravnal z novimi sodi, ni se mu bati, da bi se vino v njem pokvarilo.

gd Pij, kadar se potiš. Mnogo ljudi premaguje žejo pri delu na polju, da bi se preveč ne potili. To pa ni prav, ampak utegne biti celo škodljivo. Žeja opominja, da treba nadomestiti tekočine, katere je izgubilo telo. Če človek tega opomina ne posluša, začne se kri strjevati, staničje sušiti in mnogokrat se je že zgodilo, da so se nazadnje vneli možgani od presilne vročine. Pa tudi ne glede na te najhujše posledice je gotovo res, da zaradi pomanjkanja tekočin oslabi pretvarjanje snovi in použita hrana ne tekne telesu. Zaradi tega je napačno, če človek popolnoma premaguje žejo; prav pa delajo tisti, ki ob takem času počasi in zmerno pijejo.

gd Zatiranje predenice. Če hočemo predenico uspešno zatirati, moramo jo pokončevati, **kakor hitro se prikaže v detelji, gotovo pa predno cvete.** Žalibog, da se naši gospodarji v tem oziru mnogokrat pregreše, ker puščajo predenico predolgo v nemar ter se lotijo šele takrat uničevanja, ko je že prepozno, ko se je predenica že preveč razširila in že ocvela. Tako zakasнено delo se bridko maščuje. Deteljišča je treba zategadelj večkrat pregledovati, zlasti ob nedeljah popoldne, ko imamo dovolj prostega časa. Kakor hitro se je predenica prikazala, treba jo je precej uničiti. V ta namen se še najbolj priporoča, s predenico zraščene prostore prekopati in sežgati. Sežiganje ruše vrsti se tako-le: Rušo zložiti je v podobi peči, v votlino se namaši slame, suhega vejevja ali lesa ter se potem vse skup zažge. Ker se predenica večidelj s semenom zaseje, sejati je le tako deteljno seme, o katerem smo prepričani, da ni v njem predeničnega semena.

gd Kako ravnati z zrnjem med mlatvijo in po mlatvi? Vrednost žitnega zrnja cenijo kupci s tem, da ga ošlatajo; vlečno in vlažno zrnje cenijo dosti manj kakor suho. Če le mogoče, naj se mlati ob suhem vremenu; čez noč naj ne ostaja zrnje na podu, pa tudi ne v vrečah na tleh; marveč naj se sproti spravlja, ko je omlačeno, na žitnico. Bodi zrnje od suhega ali vlažnega žita, razgrniti ga ne smemo po podih iz ilovice ali pa nad hlevi. Ob hladnih in suhih dnevih treba zrnje z lopato premetati tako, da se kar moč dobro prezrači. Tako premetavanje naj se vrši kolikor mogoče pogostoma v prvem času. Deževno vreme pa ni za to delo, ker se ob takem času spravlja vlažen zrak med zrnje, ki pospešuje poznejše vnetje in trohnenje.

gd So li gliste rastlinam škodljive ali koristne? Kmetško ljudstvo sploh misli, da so gliste škodljive rastlinam. Strokovnjaki pa so se hoteli prepričati, ali je to mnenje resnično ali ne. Poskusi so do-

gnali, da je nasprotno resnica, da so namreč gliste rastlinam — koristne. Usadili so istovrstne rastline, nekatere v glistavo zemljo, nekatere v zemljo, v kateri ni bilo glist. Takoj od kraja, ko so se jele rastline razvijati, so opazili, da one v glistavi zemlji mnogo bujnejše rastejo od onih drugih, in da se niti ene rastline niso gliste niti najmanj dotaknile. Za poskušnjo so vsadili grah, bob, graščico, rž, oves, ajdo, ogrščico, lan, ričet, krompir in rdečo peso v glistavo in ravno te rastline v zemljo, brez glist. Vse rastline, ki so rastle v glistavi zemlji, so se veliko bolje obnesle od onih drugih. Ko so dozorele, so dobili od njih za toliko več zrn kakor pri onih, ki so bile vsajeno v zemljo brez glist: pri rži za 59, pri bobu za 81, pri grahu za 241 procentov več; po priliki toliko več se je pridelalo tudi pri ostalih rastlinah. Pri vseh je bilo seveda tudi več listja in slame. Preiskavali so potem, kje tiči vzrok toliko večji rodovitnosti glistave zemlje, in dognali so, da pripomore k tej rodovitnosti največ to, ker gliste zemljo zrahljajo, da se voda lažje raztaka po nji in da zrak v večji meri prihaja vanjo.

gd Podpirajte sadno drevje! Zelo važno za negovanje sadnega drevja je podpiranje dreves. Če se to opusti ali pa le nedostatno stori, so posledice vselej kvarne, časih celo prav nevarne. Dostikrat se pripeti, da drevo ne more prenašati toliko sadu in se ulomi radi teže; to pa samo zato, ker se drevo ni celo nič ali pa le slabo podprlo. Marsikdo misli, da ni treba podpirati takega drevesa, čigar veje so vse cele in nepokvarjene, ko se je pobral ž njega sad. To pa velja le za tako drevje, čigar vejevje in vrh se še krepko kvišku dviga. Ako so se pa povsile veje zaradi prevelike peze, gotovo to ovira rast in normalno rodovitnost drevja. Čim bolj vise veje, tem težje jim dohaja sok, in čim nedrežje se jim ta pritaka, tem slabše se rede veje. Jasno je torej, da take veje hirajo, ker jim nedostaja redilne moči, in nehajo ali popolnoma roditi ali pa porajajo nerazvit sad. Da se takim neprilikam izogneš, neguj drevo, kolikor se da; glavni pripomoček pa je pravočasno in skrbno podpiranje vej. Kako pa naj se podpre drevo? — To zavisi od kakovosti drevesa. Starejše peščičasto sadno drevje podpri s kolci, ki imajo na konci rogovilo, da se pa veje ne odrgnejo, povij rogovile s slamo. Kolce postavi poševno proti drevesu, utrdi jih čvrsto v tla, potlej pa pazi, da denes rogovili na pravo mesto, kjer veja najbolj potrebuje podpore; preblizu debela nikakor ne. Višnje, mirabele (eibare), češplje, slive, breskve in marelice pa podpiraj na nastopni način: pritrdi ob deblu kol, kateri naj sega do vrh drevesa, in priveži nanj s slamnato vrvjo veje. Tudi mlado peščičasto drevje in pa pritlikaveci se najlaglje obvarujejo škode na ta način. — Ko se pa jeseni obere sadje z drevesa in tudi

listje odpade, odveži te slamnate vrvi in jih sežgi takoj zaradi mrčesa, kateri se je morebiti vgnezdil vanje.

gd Toplota v hlevu. Razen svetlobe in zraka je potrebna v hlevu tudi toplota. Toplota v hlevu ima posebno velik vpliv na živalsko menjavo snovi. Ob prehudi gorkoti v hlevu postane zrak nečist in soparen in živina se slabo počuti; nemirna je in se slabo razvija. To se pozna zlasti močno pri mladi živini in pri molznih kravah, katere dajejo v tem slučaju dosti manj mleka. Če pa ni zadosti gorkote, pa zmrzuje živina in potrebuje več krme; korist od krme je tedaj manjša. Hlevna toplota naj znaša poprek 10 do 12 stopinj po Reomirju. Da se taka toplota v hlevih napravi, treba jih je ob gorkem letnem času po potrebi prezračevati ter skozi okna pripekajoče solnčne žarke odvracati s tem, da se napravijo slamnate mreže, da se okna zataknejo z vejami itd., tako se živina ob enem tudi ubrani nadležnih muh. Pozimi pa naj se pusti samo toliko prezračevalnih lukenj odmašenih, da se toplota ne zniža pod 10 do 12 stopinj R.; če pa je treba, se časih lahko zapro vse prezračevalne odprtine.

gd Kako pregnati mravlje? Velikokrat so nam mravlje na vrtilih jako nadležne. Da jih od ondot preženeš, pomoči gobo v razstopljeni sladkor, jo čvrsto otisni in položi potem na mravljinčje gnezdo. Ne mine dolgo in goba je znotraj in zunaj polna teh nadležnežev. Nato potisni gobo z mravljami vred v vrelo vodo in ponovi to večkrat.

gd Kako ravnati z mladimi konji? Prvikrat vidimo tu pa tam vpreženega komaj poldrugo leto starega konja. Takega početja nikakor ni priporočati. Še ne doseže tak konj prav četrtega leta, že ima vse mogoče napake na sebi in je že nekako obrabljen. Naj poreče ta ali oni, karkoli mu drago, toliko je gotovo, da je konj tem močnejši in vztrajnejši, čim dlje se ga ne trpinči s težkim delom. Dokler ima konj še mlečne zobe, naj se ga varuje in čuva, kolikor moči napornih del; sploh naj se ga ne rabi, predno ni tri leta star. Mrzlokrvni konji se dajo sploh prej rabit nego vročekrvni.

gd Ravnanje z živino poleti. Z veliko poletno vročino prihajajo razne bolezni: vranični prisad, gnila mrzlica, driska, griža, vnetje možganov, torej bolezni, ki so rade nevarne. Da pa delj časa trajajoča poletna vročina ne škoduje živini, treba je proti njej posebno varovati prežvekovalce in prašiče. Zato naj se živali ob vročih dneh le zjutraj zgodaj in zvečer pozno gonijo na pašo. Doma naj se poklada lahko prebavna in sočna krma, nikakor pa ne težko prebavljiva in taka, ki draži kri. Najboljša krma ob tem času je hladeča zelena krma. Nadalje je skrbeti za čisto in hladno pijačo v hlevu in na paši. Koristno in zdravo je dajati živini kislata vode,

zlasti delavni živini; najboljša je voda, kateri se primeša nekoliko dobrega oceta (jesiha).

gd **Katero mleko** je najboljšo. Skušnja je pokazala, da je mleko, namoljeno zjutraj, veliko slabše, nego ono, ki ga namolzemo opoldne ali zvečer. Pri preiskovanju se je našlo, da je imelo mleko od jutra le 2·17% smetane, od večera pa 5·42%. Tudi kozje mleko ima skoro iste lastnosti. Ravnotako se je pokazalo, da je v mleku, ki ga dobimo proti koncu molzenja, skoro desetkrat več redilnih snovij, kakor pa ono od začetka.

gd **Meso dobi neprijeten duh**, če ga spravljamo v vlažnih, zaduhlih kletih. Najbolje je, da ga zavijemo v čisto ruto in zakopljemo v suh pesek, v kup žita ali premogovega pepela. Tu ostane hladno in suho, pa tudi muhe ne morejo do njega. Kdor mora meso pošiljati v druge kraje, naj ga zavije v pergamentni papir, ki je ležal poprej eno uro v kislu.

gd **Riža** se pridelava na vsem svetu letno okoli 80. 000 mil. kg., malo manj kot pšenice in sicer ponajveč v sledečih deželah: Britska Indija da letno 30.000 mil. kg, Kitajsko med 20—30.000 mil. kg, Japonsko 7000 mil. kg, in še druge dežele. Zanimivo pri tem je, da mnogo teh dežel, kjer se prideluje riž naravnost v ogromni večini, tega žita več porabi, nego se ga pridelava. V celi Evropi zaužijejo riža na leto za okoli 400 mil. kron, po celem svetu pa približno za 1000 mil. kron.

gd **Svinje, ki ne marajo za svoje mladice** ali take, ki jim ne puste vedno sesati, ne smemo obdržati za rejo. Dokazano je namreč, da se te napake mnogokrat podedujejo in, da se kažejo pri naslednjih rodovih v še hujši meri. Svinjam, ki so preveč mirne, se ne ljubi vstati, če leže pujski pod njimi, zgodi se torej večkrat, da jih potlačijo. Tudi take svinje je boljše oddati mesarju.

gd **Krave, ki nimajo mnogo mleka**, je najbolje prodati mesarju, dokler še niso prestare in še lahko odebele. Da postanejo tolste, stati morajo pozimi v toplem hlevu, nastelja naj bo suha in snažna. Živali je treba vsak dan očistiti. Prve tedne dobivajo naj mnogo sočne hrane n. pr. repo, korenje, krompir itd., pozneje pa več otrobov, debele moke od koruze, ječmena, ovsia itd. Da je krma lažje prebavljiva, daje se nerezana, poparjena, kuhana ali zmleta in osoljena.

gd **Kaj je storiti, ako so izgubili pujski mater, ali če jih je preveč?** Velikokrat se pripeti, da pogine svinja in mladici ostanejo, še večkrat pa vrže svinja več pujskov, kot bi jih mogla z uspehom dojeti. V obeh slučajih je treba pomoči s kravjim mlekom. A ne daj nikdar samega, pač pa mu pridaj nekoliko žganega sladkorja in nekoliko kapljic lanenega olja in prav malo soli. Tako mleko se jim daje najpreje vsake dve uri s kavino žličko, pozneje pa

morejo že sami piti. Mleko mora biti seveda sveže.

LISTEK.

Karma.

Grof L. N. Tolstoj.

Pandu, bogat draguljar iz kaste bramanske se je napotil v spremstvu svojega sluga v Benares. Med potoma sreča meniha častitljive zunanosti, ki je potoval na isto stran, ter ga poprosi, naj prisede.

»Hvala za vašo dobrotljivost,« reče menih, »ker sem zelo truden. Ker pa jaz ničesar nimam ter vam ne morem z ničemer poplačati ali povrniti, zato vam podam nekaj duševnih zakladov, katere sem si pridobil na ta način, da sem se ravnal po naukih Sakya-Muni, vzvišenega Bude, velikega učitelja človeštva!« Potovala sta torej skupaj, in Pandu je dragevolje poslušal modre besede Naradosove, tako se je imenoval namreč menih.

Čez eno uro prideta do mesta, kjer je bila pot na obeh straneh preplavljena, ter zagledata kmečki voz, kateremu se je zlo-milo kolo, da je ležal nagnjen na stran ter zapiral pot.

Devala, lastnik voza, je hotel v Benares, prodat tam svoj riž, ter se mu je mudilo, da bi prišel tja pred zoro. Če bi bil prišel za en dan prepozno, bi se kupei preskrbeli že drugje in bi mogoče sploh že odšli.

Ko opazi draguljar, da ne more naprej, če bi se zapreke ne spravilo s pota, se razjezi ter ukaže svojemu sužnju Madagati, naj potisne voz na stran. Kmet se temu upre, ker je ležal voz tako tik jarka, da bi se bil gotovo zvrnil doli, če bi se ga le dotaknilo. Toda bramin si ni dal nič dopovedati, temveč zapove Madagati, naj izvrši njegov ukaz. Ta je bil močan kot Herkul ter vesel, kadar je mogel nagajati slabim, zato vrže voz v jarek, še predno je imel menih čas, utakniti se vmes.

Ko Pandu pripelje mimo, hoteč nadaljevati pot, skoči menih urno z voza rekoč:

»Oprostite, gospod, da vas zapuščam; hvala vam, da ste bili tako prijazni in mi pustili, da sem se eno uro peljal z vašim vozom. Bil sem zelo utrujen, toda sedaj sem se pa vsled vaše dobrotljivosti odpočil. Sploh sem pa v tem-le kmetu spoznal utelešenje enega izmed vaših prednikov, ter se vam za vašo dobroto ne morem boljše odmeniti, kot da mu pomorem v nesreči.

Bramin pogleda meniha začudeno.

»Vi pravite, da je kmet utelešenje enega izmed mojih prednikov? To ni mogoče!«

»Vi ne poznate mnogobrojnih vezi, ki nas spajajo z usodo tega kmeta,« reče me-

nih. »Od slepca se seve ne sme zahtevati, da bi videl, in zato Vas morem samo pomilovati, da sam sebi škodujete, ter hočem gledati, kako bi Vas obvaroval ran, katere si hočete sami prizadeti.«

Vkljub mirnemu glasu, s katerim je govoril menih, je začutil bogati trgovec očitanje v njem, in ker ni bil kaj takega vajen, zapove vozniku, naj brez zadrževanja požene.

Menih stopi k Devali, ga pozdravi ter mu začne pomagati vzdigniti voz in pobrati riž.

Delo jima je šlo tako hitro izpod rok, da se Devala ni mogel obraniti misli.

»Tale menih mora biti svetnik; človek bi skoro dejal, nevidni duhovi mu pomagajo. Ali naj bi ga povprašal, zakaj je ravnal ponosni bramin z mano tako osorno?«

»Dobri moj gospod,« reče, »ali bi mi ne mogli povedati, zakaj sem moral pretrpeti tako krivico od človeka, kateremu nisem storil nič žalega?«

»Dragi prijatelj,« odvrne menih, »vam se ni zgodila nikaka krivica. Bilo vam je samo poplačano v tem življenju to, kar ste v prejšnjem življenju naredili temu braminu. A nikakor se ne motim, ko trdim, da bi bili Vi braminu tudi danes zopet naredili to, kar je on naredil vam, če bi bili na njegovem mestu ter imeli ravno tako mogočnega sužnja.«

Riž sta kmalu pobrala, naložila na voz, in menih ter kmet sta se odpeljala naprej v Benares. Nista bila več daleč od mesta, ko naenkrat konj skoči na stran. »Kača! kača!« zavpije kmet.

Menih pazljivo pogleda predmet, ki je poplašil konja, stopi z voza in pobere možajo polno zlata.

»Te možnje ni izgubil nihče drugi kot bogati draguljar,« si pomisli ter jo da kmetu rekoč:

»Vzemite tole možnjo ter pojdite prišedši v gostilno, za katero vam povem, povprašajte tam po braminu Pandu ter mu vrnite denar. On se bo opravičeval zaradi nepravilnega postopanja, katero je zagrešil napram vam. Toda Vi mu poročete, da ste mu odpustili in da mu želite mnogo sreče pri vseh njegovih podjetjih, ker verjemite mi, čim večji uspeh bo imel, tem boljše bo za Vas. Vaša usoda je v marsikakem oziru odvisna od njegove.«

Med tem je prispel Pandu v Benares ter se sešel tam z bogatim menjalcem denarja Malmekom, s katerim je bil v kupčijski zvezi.

»Jaz sem izgubljen,« mu pravi Malmek, »če ne kupim še danes voz najboljšega riža za kraljevo kuhinjo, Tu v Benaresu je namreč menjalec, ki je moj najhujši sovražnik, in ki je izvedel, da sem se pogajal s kraljevim dvorjanikom, da mu dodam še danes zjutraj en cel voz riža. Zato je pokupil vse zaloge riža. Dvorjanik me moje besede ne odveže, tako da sem iz-

gubljen, če mi Krišna ne pošlje angela na pomoč.«

Tačas, ko je pripovedoval Malmek o svoji nesreči, zapazi Pandu, da je izgubil svojo mošnjo. Dolgo jo je iskal po svojem vozu, toda ni mogel najti ničesar, tako da je mislil nazadnje, da mu jo je vzela njegov suženj Madagata. Dal je poklicati redarstvo ter dejal, da mu je njegov suženj izmaknil mošnjo.

Nato na njegovo povelje zvežejo Madagato ter ga začno mučiti, da bi izsilili iz njega priznanje tatvine.

»Jaz sem nedolžen; pustite me!« je kričal ubogi suženj, »ne morem prenašati takih muk! Jaz sem nedolžen ter trpim za pregrehe drugega! O, če bi mogel dobiti vsaj odpuščanje kmeta, kateremu sem storil svojemu gospodarju na ljubo tako krikrivico! To je kazen za mojo trdosrčnost!«

(Dalje prih.)

Izdajatelj in urednik Ivan Bavdek.

Kdor želi dobro jesti

privošči naj si večkrat izborne Pekatete, ki naj bodo napravljene po receptni knjigi Prve kranjske tovarne testenin v Ilirski Bistrici. Pošlje se vsakomur zastoj in pošt-nine prosto.

18 43 8 23

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**, to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi. . .

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža. . .

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno **črno dal-**
matinsko vino

najboljše sredstvo. 47 32 11

4 steklenice (5 kg) franko **K 4.—.**

Br. Novakovič, Ljubljana.

Posestvo

z dobro upeljano gostilno,

5 minut od glavne ceste je **naprodaj**. Pri posestvu so obsežni **travniki** (za 10 glav živine) **sadonosniki in vinogradi**. Na posestvu se je našla ruda. Poslopja so v najlepšem stanju. Plačati je treba v 5 letih. Proda se radi bolezn.

Natančneje se izve pri lastniku **Janezu Golobu, gostilničarju v Leskovcu, p. Rajhenburg.** 75 1

Antonija Čuk v Postojni

Jamska cesta št. 235

vljudno naznanja, da je pričela na novo izvrševati dela kot

Ker ima tudi stroj za to delo, upa, da bode sl. občinstvu kar najbolj ustregla s točno in ceno postrežbo. 73 1 1

Vsled rodbinskih razmer **prodam** iz proste roke prav ceno svojo

živinski hlev in k hiši spadajoče zemljišče (četrt zemlje).

Matija Vadnjaj, Studenec 9, občina Hrenovice, Notranjsko. 76 2 1

Zrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	40	1	60
1 " " " II. " . . .	1	20	1	40
1 " " " III. " . . .	1	08	1	28
1 " telečjega mesa . . .	1	40	1	92
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	—
1 " koštrunovega mesa . . .	1	12	1	20
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	—	—	—	—
1 kg masla . . .	2	60	2	68
1 " masla surovega . . .	2	50	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	10	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	70	1	90
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	96	2	—
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	—	2	10
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	10	2	20
1 jajce . . .	—	6	—	7
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	—	3	10
1 piščanec . . .	—	90	1	20
1 golob . . .	—	40	—	44
1 raca . . .	1	70	2	—
1 gos . . .	3	—	4	20
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	38	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	37	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	37	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	35	50	—	—
100 " " " " 4 . . .	34	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	28	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	24	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	14	50	—	—
100 " koruzne moke . . .	17	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	35	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	31	—	—	—
100 " ržene moke . . .	29	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	32	—	36
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	22	40	—	—
100 " rži . . .	16	20	—	—
100 " ječmena . . .	15	50	—	—
100 " ovsa . . .	17	40	18	—
100 " ajde . . .	16	40	17	—
100 " prosa belega . . .	17	40	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	14	40	15	—
100 " krompirja . . .	6	50	6	—
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 9-80 do 10-50 K				
Cena mehkeemu lesu 8-— do 9 K.				
Trg za seno slamo, in steljo.				
Na trgu je bilo				
voz sena	4	—	7	50
" slame	3	—	7	—
" stelje	—	—	—	—

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 5,000.000. Stritarjeve ulice šte. 2. (Lantna hiša.) Rezervni fond K 450.000.
Podružnica v Spljetu. Podružnica v Celovcu. Podružnica v Trstu.
Podružnica v Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4 1/2 %** Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

*	* Popravila in preobleke točno in cenno.		* Popravila in preobleke točno in cenno.	*
---	---	---	---	---

Najcenejše solnčnike in dežnike
domačega izdelka priporoča 3 52-22

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.

Čitatele in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Loterijske številke.
Dvignjene v soboto, dne 6. avgusta 1910.
Dunaj: 50, 60, 49, 72, 70.
Gradec: 87, 39, 24, 16, 2.
Dvignjene v sredo, dne 10. avgusta 1910.
Brno: 19, 67, 45, 53, 12.
inomost: 54, 16, 61, 33, 59.

Na prodaj je:

I. **Posestvo na Pristavi št. 7, sodnega okraja Krškega** z zidanim in z opeko kritim hišnim in gospodarskim poslopjem. Hiša stoji tik ceste, ki pelje iz Kostanjevice na Krško in je zelo pripravna za krčmo in trgovino. Posestvo obsega 6 ha 71 a 94 m² njiv, 1 ha 10 a 67 m² travnikov, 4 ha 10 a 48 m² gozdov, 26 a 91 m² vinogradov in 69 a 7 m² pašnikov.

II. **Posestvo na Šutni št. 1 pri Sv. Križu sodnega okraja Kostanjeviškega** z zidanim in z opeko kritim hišnim in gospodarskim poslopjem, z mlinom na štiri tečaje in stopami. Zelo pripravno tudi za žago, ker vode nikoli ne zmanjka. Hiša leži tik ceste, ki pelje iz Sv. Križa v Buševčas. Posestvo obsega 2 ha 46 a 62 m² njiv, 37 a 23 m² travnikov, 3 ha 83 a 29 m² gozdov, 59 a 64 m² pašnikov in 44 a 1 m² vrta.

Več se izve pri lastniku **Janezu Tršeliču, posestniku na Šutni št. 1, pošta Sv. Križ pri Kostanjevici, Dolenjsko.**

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti starišem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači
v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

1 24-14

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5%, in proti amortizovanju posojila po najmanj 1/4% na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče,

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, ki ustreza različnim željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja 10 48-28

zadruga Agro-Merkur

po najnižjih cenah. — Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81,116.121-11

upravnega premoženja

K 20,775.510-59

Obrestuje hranilne vloge

po **4¹/₂ %**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄% z 1¹/₂% na amortizacijo ali pa po 5¹/₄% brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-32